

STUDIJŲ DALYKO (MODULIO) APRAŠAS

Dalyko (modulio) pavadinimas	Kodas
Antikos filosofija	

Dėstytojas / a (-ai)	Padalinys (-iai)
Koordinuojantis (-i): doc. dr. Vilius Bartninkas	VU Filologijos fakulteto Anglistikos, romanistikos ir klasikinių studijų institutas, Klasikinės filologijos katedra
Kitas / a (-i): doc. dr. Aistė Čelkytė	

Studijų pakopa	Dalyko (modulio) tipas
Pirmoji	Pasirenkamasis

Igyvendinimo forma	Vykdymo laikotarpis	Vykdymo kalba (-os)
Auditorinis ir savarankiškas darbas	Pavasario semestras	Lietuvių k.

Reikalavimai studijuojančiajam	
Išankstiniai reikalavimai: nėra	Gretutiniai reikalavimai (jei yra): nėra

Dalyko (modulio) apimtis kreditais	Visas studento darbo krūvis	Kontaktinio darbo valandos	Savarankiško darbo valandos
5	133	48	85

Dalyko (modulio) tikslas		
Išnagrinėti Antikos filosofiją, jos šaltinius, pagrindines sąvokas, problemas ir teorijas; lavinti studentų gebėjimus rekonstruoti, analizuoti ir kritiškai įvertinti pamatinių Antikos filosofijos veikalų argumentus ir idėjas; suteikti konceptualinius įrankius ir lavinti praktinio skaitymo įgūdžius savarankiškoms Antikos filosofinių kūrinių studijoms; ugdyti studentų gebėjimą dirbti su naujausia kritine literatūra ir kūrybiškai taikyti jos atradimus analizuojant Antikos filosofijos veikalus, kelti probleminius klausimus, prisiimti atsakomybę už savo veiklos rezultatus.		
Dalyko (modulio) studijų rezultatai	Studijų metodai	Vertinimo metodai
Studentai - gebės nagrinėti su Antikos filosofija, jos šaltinius, pagrindines sąvokas, problemas ir teorijas.	Probleminis dėstymas, aktyvaus mokymosi metodai (diskusija seminare, individualūs klausimai seminaruose), savarankiškas skaitymas.	Rašto darbas, dalyvavimas seminaro diskusijoje, egzaminas.
-gebės rekonstruoti, analizuoti ir kritiškai įvertinti pamatinių Antikos filosofijos veikalų argumentus ir idėjas.	Savarankiškas skaitymas (individualus pasiruošimas: teksto analizė ir interpretacija), aktyvaus mokymosi metodai (diskusija seminare, individualūs klausimai seminaruose).	Rašto darbas, dalyvavimas seminaro diskusijoje, egzaminas.
-įgis konceptualių įrankių ir praktinio skaitymo įgūdžių savarankiškoms Antikos filosofinių kūrinių studijoms.	Probleminis dėstymas, aktyvaus mokymosi metodai (individualūs klausimai seminaruose), savarankiškas skaitymas.	Rašto darbas, dalyvavimas seminaro diskusijoje, egzaminas.
-gebės dirbti su naujausia kritine literatūra ir kūrybiškai taikyti įgytas žinias.	Probleminis dėstymas, savarankiškas skaitymas (individualus pasiruošimas: teksto analizė ir interpretacija), aktyvaus mokymosi metodai (diskusija seminare, individualūs klausimai seminaruose).	Rašto darbas.

Temos	Kontaktinio darbo valandos							Savarankiškų studijų laikas ir užduotys	
	Paskaitos	Konsultacijos	Seminarai	Pratybos	Laboratoriniai darbai	Praktika	Visas kontaktinis darbas	Savarankiškas darbas	Savarankiškai atliekamos užduotys
1. Filosofijos pradžia ir Jonijos filosofai. Archajinio žmogaus pasaulėvaizdis ir filosofijos pradžia. Mileto filosofai ir pradai kaip gamtos aiškinimo būdas: Talis, Anaksimandras, Anaksimeas. Ksenofano teologija. Herakleito pasaulio ir žmogaus samprata. Ankstyvųjų filosofų monizmas, materializmas. Parmenido filosofija ir jos reikšmė vėlesniems filosofams. Pliuralistai. Anaksagoro filosofija. Pitagorininkai. Empedoklio filosofija. Demokrito atomizmas.	6		2				8	8	Literatūros skaitymas, pasirengimas seminarams pagal pateiktus klausimus.
2. Sofistų judėjimas: Protagoras, Gorgijas, Kritijas, Prodikas, Antifontas, Trasimachas. Sofistų pasaulėvaizdis ir demokratija. Reliatyvizmas. Sofistų religijos kritika. Gorgijas apie nebūtį. Įstatymų ir prigimties skirtis. Antifonto hedonizmas. Istorinio Sokrato klausimas. Sokrato dialektika. Sokrato intelektualistinė etika. Sokratas kaip paradigmatis filosofas.	4		2				6	8	Literatūros skaitymas, pasirengimas seminarams pagal pateiktus klausimus.
3. Platono dialogai ir santykis su Sokratu. Platono psichologija ir trijų sielos dalių teorija. Platono epistemologija ir pažinimo bei nuomonės skirtis. Platono ontologija ir idėjų teorija. Platono kosmologija ir pasaulio sukūrimo klausimas. Plato praktinė filosofija: dorybė, miesto-sielos analogija, teisingumo principas, Kalipolis.	6		4				10	16	Literatūros skaitymas, pasirengimas seminarams pagal pateiktus klausimus.
4. Aristotelio korpusas ir santykis su Platonu. Aristotelio keturių priešasčių teorija, hilomorfizmas, teleologija, substancija. Aristotelio psichologija. Aristotelio eudaimonistinė etika. Aristotelio politinė filosofija.	6		4				10	16	Literatūros skaitymas, pasirengimas seminarams pagal pateiktus klausimus.
5. Helenistinės filosofijos kultūrinis ir politinis kontekstas. Platonizmo posūkis į skepticizmą. Pironinis skepticizmas: Pironas ir Sekstas Empirikas. Kinikų judėjimas: Diogenas Sinopietis. Zenonas iš Kitijo. Stoikų ontologinis dualizmas ir teleologinis, deterministinis materializmas. Unitarinė sielos samprata. Intelektualistinė etika. Markas Aurelijus kaip stoikas. Epikūras. Epikūrininkų antiteleologinis, deterministinis materializmas. Epikūrininkų empirinė pažinimo samprata. Epikūrininkų hedonizmas.	10		4				14	16	Literatūros skaitymas, pasirengimas seminarams pagal pateiktus klausimus.
6. Rašto darbas								21	Rašto darbo rengimas ir pasirošimas egzaminui

Iš viso	32		16			48	85	

Vertinimo strategija	Svoris proc.	Atsiskaitymo laikas	Vertinimo kriterijai
Darbas auditorijoje seminarų metu	30 proc.	Semestro metu	3 balai – aktyviai dalyvauja seminaruose, prisideda prie nagrinėjamo teksto analizės, reaguoja į kitų dalyvių pasisakymus ir pranešimus, kritiškai vertina argumentus ir teorijas, savarankiškai siūlo galimus teorinius sprendimus; 2 balai – dalyvauja seminare, reiškdamas nuomonę apie nagrinėjamus kūrinius; 1 balas – dalyvauja seminaruose, bet nė karto nepasisako; 0 balų – praleido seminarą be pateisinamos priežasties.
Rašto darbas	40 proc.	Semestro metu	Rašto darbą (max. 20 000 ženklų) yra skirtas nagrinėti vieną iš anksto duotą probleminį klausimą iš kelių galimų. 4 balai – detalai atsako į užduotą klausimą, supranta klausime pateiktą problemą, koncepciją ar teoriją, rekonstruoja, analizuoja ir kritiškai įvertina jos argumentus ir idėjas, išsamiai, tinkamai ir kritiškai naudoja antrinę literatūrą. 3 balai – atsako į užduotą klausimą, supranta klausime pateiktą problemą, koncepciją ar teoriją, analizuoja jos argumentus ir idėjas, tinkamai naudoja antrinę literatūrą. 2 balai – iš dalies atsako į užduotą klausimą, iš dalies supranta klausimo problemą, koncepciją ar teoriją, svarsto apie jos argumentus ir idėjas, naudoja antrinę literatūrą. 1 balai – iš dalies supranta klausimo problemą, koncepciją ar teoriją, pateikia su klausimu susijusių svarstymų, nenaudoja arba netinkamai naudoja antrinę literatūrą. 0 balų – rašto darbo nepateikia.
Egzaminas	30 proc.	Sesijos metu	Egzaminą sudaro 10 klausimų iš paskaitose nagrinėtų temų, kuriuose reikia paaiškinti minimą teoriją arba sąvoką. 1 balas – teisingas atsakymas į klausimą; 0,5 balo – iš dalies teisingas atsakymas į klausimą; 0 balų – neteisingas atsakymas į klausimą.

Autorius (-iai)	Leidimo metai	Pavadinimas	Periodinio leidinio Nr. ar leidinio tomas	Leidykla ar internetinė nuoroda
Privaloma literatūra				
1. Herakleitas, M. Adomėnas (vert., įv., kom.)	1995	<i>Fragmentai</i>		Aidai
2. P. Curd	2007	<i>Anaxagoras of Clazomenae: Fragments. Text and Translation with Notes and Essays</i>		University of Toronto Press
3. H. Diels, W. Kranz	1972	<i>Der Vorsokratiker: Griechisch Und Deutsch</i>		Weidmann
4. Smyth H. R	2010	<i>Greek Grammar</i>		Benediction Classics, Oxford
5. Platonas, V. Bartninkas (vert.)	2016	<i>Alkibijadas</i>		Jonas ir Jokūbas
6. Platonas, A. Jaskelevičius (vert.)	2016	<i>Charmidas</i>		Jonas ir Jokūbas
7. Platonas, V. Bartninkas (vert.)	2014	<i>Lisidas</i>		Klasikų asociacija

8. J. Burnet (red.)	1902-2019	<i>Oxford Classical Texts: Platonis Opera</i>		Oxford University Press
9. Aristotelis, J. Dumčius (vert.)	1990	<i>Nikomacho etika</i> (in: <i>Rinkiniai raštai</i>)		Mintis
10. Aristotle, H. Rackham (vert., red.)	1934	<i>The Nicomachean ethics</i>		The Loeb classical library
11. A. Long, D. Sedley	1987	<i>The Hellenistic philosophers</i>	1, 2	Cambridge University Press
12. M. Cicero, R. Woolf (vert.)	2001	<i>On moral ends</i>		Cambridge University Press
13. Marcus Tullius Ciceronis, B.G. Teubner (red.)	1908	<i>De Finibus Bonorum Et Malorum Libri Quinque</i>		Lipsiae
14. Markas Aurelijus, E. Ulčinaitė (vert.)	2010	<i>Sau Pačiam</i>		Alma littera
Papildoma literatūra				
1. P. Hadot	2005	<i>Antikos filosofija – kas tai?</i>		Aidai
2. G. S. Kirk, J. E. Raven, M. Schofield	1983	<i>The Presocratic Philosophers</i>	2nd edition	Cambridge University Press
3. J. Barnes	1982	<i>The Presocratic Philosophers</i>	2nd edition	Routledge and Kegan Paul
4. C. H. Kahn	1979	<i>The Art and Thought of Heraclitus</i>		Cambridge University Press
5. A. P. D. Mourelatos	2008	<i>The Route of Parmenides</i>		Parmenides Publishing
6. G. B. Kerferd	1981	<i>The Sophistic Movement</i>		Cambridge University Press
7. S. Ahbel-Rappe, R. Kamtekar	2005	<i>A Companion to Socrates</i>		Blackwell Publishers
8. D. R. Morrison	2010	<i>The Cambridge Companion to Socrates</i>		Cambridge University Press
9. G. Vlastos	1991	<i>Socrates: Ironist and Moral Philosopher</i>		Cambridge University Press
10. Annas, J.	1981	<i>An Introduction to Plato's Republic</i>		Oxford University Press
11. D. Kenneth	1982	<i>Plato's Phaedo: An Interpretation.</i>		University of Toronto Press
12. G. Fine	1999	<i>Plato 1: Metaphysics and Epistemology</i>		Oxford University Press
13. G. Fine	1999	<i>Plato 2: ethics, politics, religion and the soul</i>		Oxford University Press
14. G. Fine	2008	<i>The Oxford Handbook to Plato</i>		Oxford University Press
15. R. Kraut	1992	<i>The Cambridge Companion to Plato</i>		Cambridge University Press
16. C. J. Rowe, M. Schofield	2000	<i>The Cambridge History of Greek and Roman Political Thought</i>		Cambridge: Cambridge University Press
17. W. D. Ross	1923	<i>Aristotle</i>		Methuen and Co.
18. C. Shields	2014	<i>Aristotle</i>		Routledge
19. J. Barnes	1995	<i>The Cambridge Companion to Aristotle</i>		Cambridge University Press
20. C. Shields	2012	<i>The Oxford Handbook on Aristotle</i>		Oxford University Press
21. T. Irwin	1988	<i>Aristotle's First Principles</i>		Oxford University Press
22. M. Pakaluk	2005	<i>Aristotle's Nicomachean Ethics: An Introduction</i>		Cambridge University Press
23. K. Algra, J. Barnes, J. Mansfeld, M. Schofield	1999	<i>The Cambridge History of Hellenistic Philosophy</i>		Cambridge University Press

24. A. A. Long	1986	<i>Hellenistic Philosophy: Stoics, Epicureans, Sceptics</i>		Duckworth
25. J. Annas	1993	<i>The Morality of Happiness</i>		Oxford University Press
26. B. Inwood	2003	<i>The Cambridge Companion to the Stoics</i>		Cambridge University Press
27. J. M. Rist	1969	<i>Stoic Philosophy</i>		Cambridge University Press
28. D. Clay	1983	<i>Lucretius and Epicurus</i>		Cornell University Press
29. J. Rist	1972	<i>Epicurus: An Introduction</i>		Cambridge University Press
30. J. Warren	2009	<i>The Cambridge Companion to Epicureanism</i>		Cambridge University Press
31. R. Bett	2010	<i>The Cambridge Companion to Ancient</i>		Cambridge University Press